15e JAARGANG — CURAÇAO DEN 17den DECEMBER 1898. — No. 781

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2, — met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN VAN PIETERMAAI, No. 129

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2, — pa tres luna pagar pa dilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire, Aruba fl. 10,— pa anja
Un number só fl. 0,20.

Curaçao, 16 December.

Een altijd open Vraagstuk.

—o—

Hoe dikwerf is reeds door de anti-clericale pers in Italië en elders verzekerd, dat er geen Romeinsche quaestiè meer bestond? Hoevele malen is door de ministers van het vereenigd koninkrijk beweerd en van de daken verkondigd, dat aan den tegenwoordigen staat van zaken niets te veranderen viel en Rome te allen tijde de hoofdstad van het land blijven zou? En toch.... nauwelijks openbaart zich in het land eene beweging of crisis van eenige beteekenis, of aller blikken richten zich naar het Vaticaan en de verhouding tusschen Kerk en Staat wordt onmiddellijk ter sprake gebracht. Er bestaat dus nog altijd een Romeinsche quaestie; er is iets abnormaals, iets onhoudbaars in den tegenwoordigen toestand; de verwijdering tusschen het hoofd der Kerk en de burgerlijke overheid blijft een voortdurend beletsel voor den bloei der natie en wanneer deze klove niet wordt overbrugd, zijn de grootste rampen te voorzien.

Ziedaar wat thans bijna algemeen, openlijk en onomwonden wordt erkend. En bij herhaling komen in ~~de Europeesche pers berichten,~~ welke gewagen van pogingen door staatslieden en vorsten aangewend, om een verzoening tusschen Vaticaan en Quirinaal tot stand te brengen. Liberale organen en bladen, die geen enkelen katholiek onder hunne redactieleden tellen, spreken over de Romeinsche quaestie, als ware dit vraagstuk gisteren pas gerezen. En tusschen de regels door leest men de erkenning, dat, al heeft ook de Italiaansche regeering voor ruim een kwart eeuw met ruw geweld weten te zegepralen, de eindoverwinning aan het Pausdom zal behooren. De koning van het vereenigd Italië moge steunen op een millioen en meer bajonetten, de H. Stoel vertegenwoordigt een beginsel door geen geweld te breken, vertegenwoordigt de Kerk, welker grondslag is gelegd door Christus-zelf.

De bovennatuurlijke kracht, welke uitgaat van deze Kerk zal natuurlijk niet worden erkend door hen, die buiten of tegenover haar staan. Maar hunne verklaringen zijn in elk geval merkwaardig genoeg; en waar zij zelf van *hun* standpunt moeten toegeven, dat samenwerking met het Vaticaan onontbeerlijk is voor de gezonde ontwikkeling des lands, daar brengen zij aan den weldadigen invloed der katholieken een hulde waarvan de beteekenis niet kan worden onderschat. Het moderne Italië snelt zijn ondergang tegemoet, wanneer het langer den anti-clericalen weg blijft bewandelen, wanneer het blijft volharden in zijn vijandige houding tegenover den Paus.

Een uiterst belangwekkend getuigenis vinden wij onder dit opzicht in de Parijzer editie van de *New-York Herald* (geen katholiek blad) ~~welke eenige verklaringen vermeldt,~~ door een zijner medewerkers uit den mond van een Italiaanschen staatsman opgevangen. De naam van dien staatsman wordt niet genoemd, maar de medewerker van het Amerikaansche blad verzekert, dat hij tot de *intimi* behoort van markies Visconti Venosta, den gewezen minister van Buitenlandsche Zaken, en voorts, dat hij voortdurend voeling houdt met de politieke stroomingen in zijn land. Blijkbaar is hij dus niet de eerste de beste, maar een man, die noch de bevoegdheid, noch het recht mist, om het gewicht van zijn woord in de schaal te leggen.

De toekomst van Italië ziet hij donker in. Zonder eenig voorbehoud, erkende hij het bestaan der Romeinsche quaestie en de ellende, welke hieruit voor Italië voortvloeit.

"De Romeinsche quaestie, dit vraagstuk, dat kortzichtige politici dwaselijk gemeend hebben gemakkelijk te kunnen bestrijden, op te lossen of te ignoreeren, ligt ten grond-lag aan alle moeilijkheden, waarmede Italië thans heeft te kampen. Zoolang deze zaak haar beslag niet heeft gekregen, zal de binnenlandsche vrede ons onthouden blijven. Nimmer trad, sinds den intocht der Italiaansche troepen te Rome, dit vraagstuk zoozeer op den voorgrond als thans, nimmer eischte het dringender eene oplossing. In onze dagen is het tot-stand-komen van een schikking tusschen de regeering en het Vaticaan een quaestie van leven of dood voor de natie.

„De meesten mijner landgenooten, die zich met de hedendaagsche politiek onledig houden, zullen u zeggen, dat de pauselijke quaestie, zoowel in het verleden als in het heden, is geweest en nog is de kanker van Italië. Ik ben niet van die meening, hoewel niemand mij zal beschuldigen van te zeer op de hand van den Paus te zijn.

„Aan den historicus laat ik het verleden, om mij enkel bezig te houden met het heden; ik wil zelfs de verantwoordelijkheid van het Pausdom voor zijne anti-Italiaansche staatkunde sinds 1870 laten rusten; of die staatkunde goed of slecht is geweest, zal ik thans niet onderzoeken. Gewoon om naar de feiten en niet op theoretische gronden te redeneeren, wensch ik den toestand van Italië te beschouwen, zooals hij is en niet gelijk hij had moeten of kunnen zijn.

„Welnu, ik constateer dan, dat in dezen toestand de geestelijke factor een der voornaamste, zoo niet *de* voornaamste is en wel om de volgende redenen: als gevolg van het verbod aan de katholieken om aan de wetgevende verkiezingen deel te nemen, wordt een geweldige behoudende kracht aan het politieke leven onttrokken ten bate der revolutionnaire elementen: socialisten en republikeinen. Wij kunnen ons overtuigen van de macht der katholieken, wanneer wij de verkiezingen voor de gemeenteraden in het geheele land bestudeeren. Het *veto* van den H. Stoel geldt niet voor deze verkiezingen en wat zien wij?.. Dat overal in de groote steden het conservatieve element overheerschend is."

Daarna gewagende van de tegenwoordige onlusten, erkende de zegsman van den amerikaanschen journalist, dat men geen enkelen katholiek heeft kunnen vinden onder de muiters, die voor de krijgsraden hebben terecht gestaan. De clericale partij, zeide hij, is, ofschoon vijandig gezind tegen koning Humbert en de anti-clericale politiek van het grootste deel zijner ministers, een partij van orde, terwijl de revolutionnairen onrust en tweedracht zaaien.

"Evenwel, zoo ging hij voort, hoe platonisch de katholieke partij in hare manifestaties ook moge zijn, blijft zij toch de groote binnenlandsche vijandin van Italië. En hoe moet men nu tegenover deze vijan-

FEUILLETON.

Un feliz equibocacion.

Fin.

—o—

Es ocasion aki también Frits a bira distraido. E tabata sinta i sonja coe su enamorada, koe na último fiesta a doené es palabra ai. Solamente mester vencé un dificultad chikitoe: kiko Lotji su tata, kiko Samuel Weber lo bisa di es compromiso secreto ai?

Es klavier a keda toca ainda. Frits también a keda sinta coe su pen den mân i tabata scucha i sonja riba porvenir.

"Tin algoe koe mi mester hiba post?" el a tendé un stem den su orea tabata puntré.

Tabata Pietsch, un sirbidor di pacus, koe a drenta. Den su mân é tabatin un carriel grandi. E tabata serio, manera ta toca un sirbidor di Samuel Weber.

Frits Schmidt tabata hajé trobé den es frioe realidad. Ainda é no a skirbi es orden di koffi.

"Si," é dici. I purá el a skirbi es orden, el a doblé den un pida papel, pasobra es tempoe no tabatin envelop ainda i el a skirbi su direccion ariba.

"Bo mesté frankia es carta aki", é dici mientra el a doena Pietsch é. Pietsch a bai, es klavier también a stop i Frits a coeminza coe su trabao.

***

Mas ó menos tres siman a pasa despues di es atardi ai. Frits i Lotji no a bai ni un stap mas aleuw den nan amor. I también tabata un amor koe tabatin masjar dificultad. Es dia Sabra atardi ai, Lotji a bai toema placa pa gastoe di cas, koe ta única ocasion koe é ta hajé sol coe su enamorado. Kiko Frits lo haci? Bai den cuarto di su patron i bisé: "Senjor Weber, mi ta pidi bo manoe di bo jioe?" Esai tabata imposibel. Es amor di Ferdinand i Luisa den es drama conocí di profesor Schiller no tabata peor.

Frits tabata sinta na su lessenaar i tabata skirbi letter i cijfer indiferente riba un pida papel secante.

Di repente porta a abri, i Samuel Weber a drenta rabiá coe un carta na su manoe. Su wowonan tabata boela candela. Sino semper e tabata un homber calmo, koe no sâ rabia pa nada, ni hasta riba política nobo. Algoe horribel anto mester a pasa.

"Ta kiko bo a haci, Schmidt?" el a grité. Henter Frits su curpa a coeminza tembla. Kiko otro por a socedé, sino su amor coe Lotji a bini na clá.

"Cuantoe koffi mi a bisa bo pidi Parrkins, papia cuantoe?" Weber tabata grita asina duroe koe é tabata por.

Frits a hala rosea atrobé pa un momentoe. "Cien mil liber" el a respondé. "I cuantoe bo a pidi?"

Frits a keda ketoe. Ai riba e no por doena ningun respondi.

"Diez cien mil!" Weber tabata grita i pusja e carta den su manoe.

Es carta tabata respondi di Parrkins: "Es diez cien mil liber di koffi koe bo a pidi ta na camina."

Frits tabata masjar distraido, ora é tabata skirbi es orden di koffi; él a skirbi un *nul* di mas den es pedida di koffi.

Diez cien mil liber di koffi! Toer pacus di Schmiedeberg no ta suficiente pa poné nan aden. Diez cien mil — i pagadero den tres luna! Diez cien mil: Si prijs di koffi baha, es firma ai lo sufri un perdida koe lo ta su ruina.

"Bo por bai, mi ta doena bo bo despacho", Weber tabata sigi papia, sin sabi kiko é tabata haci: "Bai liber aki for, mi no kier mira bo mas bao di mi bista."

Tabata atardi caba, i den cajanan tabata soepla un bientoe frioe di luna di November i seroenan tabata tapá coe sneeuw. Lotji tabata na un partij cerca su tanta i Frits mester a salí for di es cas ai sin tira un bista di despedida riba djé; es cas koe su rayo di felicidad i desgracia tabata riba djé. Mainta tempran poste ta bai Breslau. No mira Lotji nunca mas—esai ta di mehor!

Frits a regla su bahúl. Na momentoe di biaha, den su dolor é mester a corda na es drama di Schiller. "Momentoe desgraciado!" é tabata bisa den su mes.

Es anochi aki también, segun coestumber, Samuel Weber a bai Ressource. Tabatin un gran boroto ora Weber a drenta. Un courant oficial di Berlin tabatin un decreto di Napoleon di fecha 21 November koe a causa un exitacion extraordinario.

Weber también a haja sabi es noticia. Mientra koe toer es otro hendenan koe tabata ai tabata desesperá, cerca Weber tabata hustamente contrario. Despues koe ei a comprendé es decreto exactamente, tabata parcé mes koe é tabata contentoe, i mientra koe nan tabata zundra emperador Napoleon pa toer loké ta maloe, Samuel tabata ketoe. E tabata tené un secretoe pa toer es otro hendenan, ma ningun hende tabata haci caso di esa, toer tabata papia di es terribel i violente decreto. El a bebé su bitter i bai su cas mas tempran koe coestumber.

"Pietsch" é dici coe es criar di pacus, bai mira oenda Schmidt tá, i trecé unbez pa mi.

Pietsch a keda masjar admirá, pasobra é tabata sabi koe Weber a manda Schmidt bai. Sinembargo el a obedecé.

Kiko a socedé? Ta kiko tabatin coe es decreto di Napoleon? Es usurpador glorioso a decreta clausura di limite di tera firme, es decir, koe Inglaterra no por tin ningun relacion coe otro teranan di Europa. Islanan Británica lo ta blokeá i toer comercio i relacion coe Inglesnan ta tahá bao di pena di castigoe duroe, coe excepcion di esnan koe ta hací caba té na fecha di es decreto. Esai tabata un golpi duroe pa comerciantenan. Articulonan di colonia su prijs lo subi di un manera spantoso si barcoenan inglés no por bini Alemania mas. Principalmente koffi koe ta tan indispensabel. Esnan koe a proveé nan na tempoe, i coe un cantidad mas

din te werk gaan? In de internationale politiek behandelt een diplomaat de staten, welke hij tegenover zich vindt, op tweeërlei manier: zijn zij zwakker, dan tracht hij ze te verpletteren; zijn zij sterker, dan wordt naar een schikking gestreefd.

"Het Pausdom nu kan niet worden verpletterd; alle anti-katholieke maatregelen der laatste twintig jaren zijn vruchteloos geweest. De macht van het Pausdom en van de katholieke partij nam voortdurend toe. En nooit was het Pausdom krachtiger, dan op dit oogenblik. Ik voor mij geloof, dat het Vaticaan thans meester is van den toestand. Wij Italianen moeten dus ofwel met den H. Stoel een overeenkomst pogen te treffen, zij het ook ten koste van zware offers voor onzen hoogmoed: ofwel ons land zal binnen niet te langen tijd voor een geweldige catastrophe komen te staan, waarvan de jongste onlusten een soort van voorspel zijn geweest." *)

Zoo spreekt een staatsman, die zelf verklaarde geen "papelin", geen Pausgezinde te zijn. De nood moet dus wel hoog zijn gestegen, dat hij een dusdanige verklaring aflegt. Tevergeefs heeft men getracht, langen tijd getracht, de droevige uitkomsten van het tegenwoordig regime te bemantelen. Verkeerd begrepen nationale trots en anti-clericalisme werkten samen, om de feiten in een zoo gunstig mogelijk daglicht te stellen opdat men de dreigende gevaren niet zou *kunnen* zien. Maar zulk een struisvogelpolitiek werpt geen vruchten af. En nu de tegenspoeden zich vermenigvuldigen en de donderslagen der revolutie weergalmen door het land, is men gedwongen te erkennen, dat het zoo niet langer gaan kan. Italië moet de hulp inroepen van Dengene, die men op het Vaticaan tot een gevangene heeft gemaakt. Het moet zijn zegen afsmeeken, wil het land niet ten verderve gaan. En aan de Romeinsche quaestie, dat altijd open vraagstuk, moet een zoodanige oplossing worden gegeven, dat de waardigheid en vrijheid van den H. Stoel ten volle eerbiediging vinden.

*) Wij cursiveeren.—Red. A.

Een goed denkbeeld.

[*Ingezonden*].

GEACHTE REDACTIE.

In het laatste nummer van verleden jaar stond in de *Amigoe di Curaçao* een even los als degelijk ingezonden artikel over de bespottelijkheid der Nieuwjaarskaartjes. Ik besloot toen den schrijver mijne volle instemming te betuigen met elken regel, maar aangezien Januari reeds aan het draven was, zag ik van mijn voornemen af, denkende: als December komt is het nog tijdig.

Ik wilde u vertellen, dat ik sinds drie jaren geen enkelen postbode met Nieuwjaarskaartjes belast. Let wel, ik spreek van *Nieuwjaars*kaartjes, want visite-kaartjes bij voorbeeld voor geboortefeesten, huwelijken, sterfgevallen enz. vind ik zeer gedienstig en geen nood, zij worden geen stapels!

Thans kom ik met een ietwat zonderling, doch dringend verzoek. Zou de geachte redactie van de *Amigoe di Curaçao* niet geneigd zijn om het bedoelde artikel nog eens af te drukken in de laatste dagen van December? Zoo krijgen velen het stuk wederom onder de oogen, en onder die velen zullen er niet weinigen zijn, die zeggen: Dat is gezonde taal! Weg met de Nieuwjaarskaartjes!

Hoogachtend,

Uw trouwe lezer,

L. H.

Wij zijn van oordeel, dat L. H. de zaak goed inziet, en voldoen daarom gaarne aan zijn verzoek, om hier nogmaals het artikel te laten volgen.

Daar ligt een stapel nieuwjaarskaartjes op mijn lessenaar. Wie ze telt, telt mijne bloedverwanten, vrienden en bekenden! Hoezeer word ik bemind en geacht!!! En dan nog de verloren of vergeten kaartjes!!

Ik dank allen toezenders, maar.... zend geen enkel kaartje terug. Dat heb ik voorgoed afgeschaft. Vrees ik dan niet de volgende jaren geen nieuwjaarskaartjes te ontvangen? Vreezen? Integendeel, ik hoop het. Ben ik derhalve gevoelloos voor een nieuwjaarsgroet? Voor zulk een kilkouden groet als modeartikel? Zeer zeker. De meeste dier kaartjes zeggen: "Ik heb uw kaartje ontvangen", of "ik verwacht *uw* kaartje ook, hoor!"

"Kaartjes afschaffen bij gelegenheid van nieuwjaarsdag, welk een zonderling denkbeeld!" zegt iemand. Met uw verlof, ik ben zoo vrij dat denkbeeld gezond te achten. "Maar iedereen zendt op dien tijd kaartjes." Juist, en daarom wil ik er af zijn. "Dat is ook een reden!" Ik heb er nog meer. "Het nieuwjaarwenschen dus afschaffen?" Volstrekt niet. Ik doe zóó: Wie mij het naast in den bloede bestaat, ontvangt een briefje of briefkaart. Vrienden, die ik in den loop van Januari te spreken krijg, druk ik wat sterker de hand, en bekenden....mijn hemel! ik ken wel duizend menschen! "Gij maakt het u zeer gemakkelijk!" Niet waar? En anderen ook, wat dunkt u? Verbeeld u eens, dat allen zoo deden als ik. De postbeambten kunnen dan op 't nieuwjaarsfeest op hun gemak eten en op tijd naar bed gaan, als zij dat willen. Geen gevaar, dat brieven of briefkaarten op dien dag de kaartjes zullen vervangen. Ik ken iemand, die twee- á driehonderd nieuwjaarskaartjes verzendt, dus.... De brievenbesteller wint bij mijn besluit. Immers hij ontvangt van mij toch een fooi en behoeft op het mooie feest voor mij, gewonen sterveling, niet te draven naar anderen met kaartjes, waarop mijn naam staat, in een enveloppe met een postzegel van één cent en behoeft ook niet voor anderen naar mij te spoeden met dingetjes, die mij koud laten.

"Maar uw vrienden zullen u afvallen, indien gij geen kaartjes verzendt!" Daarom? Dan geef ik u die vrienden als nieuwjaarsfooi; ik kan zulke vrienden missen als kiespijn. Doch geen nood. Ik weet er een middel op — zeg nu niet bid ik u, dat het zonderling is.—Ik zet in een paar onzer couranten de volgende advertentie: *A. C. wenscht al zijn vrienden en bekenden een zalig Nieuwjaar* of iets dergelijks. Weet u, wat dit beteekent? Dit: ik dood dan den kostbaren tijd niet, sla geen enkelen vriend of bekenden over, krijg de postbeambten en brievenbestellers op mijn hand en — let op, dit is het voornaamst — ik geef aan onze weekbladen een nieuwjaarsgift.

En nu, doe wat u wilt, ik verzend geen *nieuwjaars*kaartjes meer.

A. C.

NIEUWSBERICHTEN.

CURAÇAO.

Kerkelijke berichten.

Morgen zal Z. D. H. Mgr. J. J. A. VAN BAARS, Apostolisch Vicaris van Curaçao, in de kapel van het Groot-Seminarie te Scherpenheuvel de H. Wijding van het Diaconaat, de mindere Orden en de Tonsuur toedienen aan eenige studenten van het Seminarie.

Officieele berichten.

Bij Gouvernements-beschikking, dd. 13 dezer maand, No. 746, is aan den Heer R. A. BEREA, landsschoolonderwijzer te St. Martin N. G., tot herstel van gezondheid, twee maanden binnenlandsch verlof verleend.

Havennieuws.

Laatstleden Zondag keerde hier uit Europa terug na een afwezigheid van ongeveer zes maanden de Heer LEON V. LEYBA, Consul van Zweden en Noorwegen, en dochter. De Heer LEYBA kwam hier aan van New-York met de *Philadelphia* van de *Red D Line*.

* * *

Woensdag verliet Hr. Ms. *Sommelsdijk* de haven met bestemming naar Barranquilla.

Posterij.

Lijst van onafgehaaldeen onbestelbaar bevonden brieven:

W. F. H. Bönnekamp c/o Hellmund & Co., Damian Baes, E. Bernard, Antoinette Delollo, Horacio Hernández, Petronilia Hernandez, Marie Kreeham, S. D. Maduro, Hermógenes Rodriquez, Hdajda Senbaara, Robert Stotzer, Domatilia Zoelia.

Leger.

De duur der detacheering van den 2n Luitenant der infanterie H. VAN DAM bij de landmacht in West-Indië is met één jaar en twee maanden verlengd en nader bepaald op drie jaren en twee maanden.

* * *

Dinsdagmiddag ontbraken twee soldaten van het garnizoen op het appèl. Daar het Duitsche stoomschip *Croatia* op het punt was van te vertrekken, werd door de politie, die inmiddels van de afwezigheid der soldaten in kennis was gesteld, een onderzoek gedaan op dit stoomschip. Het bleek toen, dat men niet verkeerd had gezien: de gedeserteerde soldaten werden in burgerkleeding aangetroffen aan boord van de *Croatia*. Zij werden daarop in hechtenis genomen en zullen nu voor den krijgsraad moeten terechtstaan.

Een van deze soldaten had reeds vroeger pogingen gedaan tot desertie en was na vier maanden van zijn straf, die wegens dit vergrijp negen maanden beliep, ontslagen ter gelegenheid der inhuldiging van H. M. de Koningin.

Politiezaken.

Het vorige jaar hebben wij na afloop der Kerst- en Nieuwsjaarsdagen geklaagd — en met reden—over de wijze, waarop die feesten in de laatste jaren gevierd werden.

Wij verdedigden toen ons goed recht ongeveer op de volgende wijze:

Gelukkig zijn de rumoerige dagen van Kerstmis en Nieuwjaar wederom voorbij. Of ze minder rumoerig geweest zijn dan in andere jaren, zullen wij niet uitmaken, zeker is het, dat vooral de ernst der Kerstdagen op vele plaatsen in de stad ten zeerste is gestoord. Dat het volk zijn tijd van openbare ontspanning heeft, wij hebben er vrede mee, mits er gezorgd worde, dat die ontspanning de perken der betamelijkheid niet te buiten gaat; maar waarom nu juist op de Kerstdagen vrijheid gegeven wordt om zich op de openbare straat te vermaken, begrijpen wij niet. Kerstmis toch is voor den Christen het feest bij uitnemendheid, dat hij zoo gaarne in stille godsvrucht viert en het is billijk, dat op dat feest een stad, waar het grootste getal der inwoners Christen is, de verlangde stilte en rust beschermt en bewaart. Hiervan uitgaande zal men moeten toegeven, dat een overheid, welken godsdienst zij ook is toegedaan, in geen geval vermaken mag toelaten, welke de stilte verstoren, die een indrukwekkend feest zooals Kerstmis meebrengt.

Indien dit reeds geldt voor alle plaatsen der stad, meer nog is het van toepassing voor straten en pleinen, waar zich kerkgebouwen bevinden; zoo ergens dan heeft de Christen, gelijk de Israeliet op zijne feesten in de synagoge of tempel, recht te eischen, dat hij door niets gehinderd worde bij de plechtigheden en oefeningen, welke op sommige dagen in die gebouwen verricht worden.

Zal dat recht worden geschonden in de dagen, die aanstaande zijn? Wij hopen van niet, doch wij vreezen van wel. Reeds nu wordt de nachtelijke stilte op verschillende plaatsen der stad gestoord door een onheilspellend getrom, dat helaas maar al te zeer bekend is en maar al te duidelijk wijst op uitspattingen, welke in een beschaafde maatschappij onder geen enkel voorwendsel moesten geduld worden.

Met verschuldigden eerbied verzoeken wij derhalve de betrokken autoriteiten nu reeds door doeltreffende bepalingen te willen zorgdragen, dat verstoringen van godsdienstoefeningen en straatschandalen, zooals verleden jaar nog voorvielen, zich dit jaar niet herhalen.

Doch hierbij doen wij ook een beroep op de goede gezindheid der burgerij en wij sluiten met de woorden, welke wij verleden jaar neerschreven:

Toch zullen wij alle schuld van de rustverstoring in de Kerstdagen niet aan de politie geven, de burgers zelven kunnen veel er toe bijdragen, dat er op de christelijke feestdagen een plechtige stilte heersche in onze stad. Zij beginnen bij voorbeeld met hunnen zonen te verbieden spelende op viool en fluit in de Kerstdagen langs de straten te gaan; iedereen toch, die maar het minste begrip heeft van de waardigheid van een welopgevoed mensch, zal moeten bekennen, dat viool- en fluitspelen langs de straten, zoo het niet is om den broode of uit kracht eener verplichting, welke men op zich genomen heeft, geen werk is voor een fatsoenlijk man.

Door samenwerking van allen hopen wij dus, dat in het vervolg de christelijke feestdagen en vooral de Kerstdagen onder ons gevierd worden, zooals ze in een christelijke stad gevierd moeten worden. Het bevorderen van den christelijken zin zal ons allen tot eer verstrekken en voor ons de achting afdwingen van allen, die ons eiland bezoeken.

Brand.

Woensdagavond ontstond door onvoorzichtigheid met een petroleumlamp brand in een woonhuis te Monteberde. Een der buren wist door zijn tegenwoordigheid van geest den brand in zijn begin te stuiten en redde daardoor de huisjes dier buurt, die allen van hout zijn, van een wissen ondergang. Bij het ongeval vatten ook de kleederen van een vrouw vuur, echter gelukkig zonder verdere gevolgen.

L. B. Smith.

Slechts korten tijd hersteld van een zware ziekte, overleed hier in den vroegen morgen van Vrijdag plotseling de Heer L. B. SMITH, Consul der Vereenigde Staten van Noord-Amerika.

Geboren te Ovington, Mill Creek, in 1839, vestigde de Heer L. B. SMITH na verschillende zeereizen als zeekapitein gemaakt te hebben, zich eerst op gezetten leeftijd op Curaçao. In de jaren echter dat hij te Curaçao doorbracht, toonde hij zich een even energiek als ondernemend

---

grandi mas mehor, lo ta frescoe.

Un cuarto di ora despues Frits Schmidt tabata dilanti su patron.

"Ainda un bez mas lo mi larga pasá," Samuel Weber dici coe Schmidt coe un tono paternal, "si bo kié, bo por keda. Bo mester trata na kita bo distraccion. Awé tardi bo ta keda comé coe mi. Mi ta keré koe pronto Lotji ta bini. Of bo a haja algoe mehor?"

"Senjor," é dici por fin, i tabata manera é tabata sonja. Di legria i spantoe é no tabata sabi ta kiko tabata pasé.

Ora koe warda di anochi di Schmiedeberg tabata anuncia diez-un ora di anochi, é tabata mira hopi luz den cas di Weber i é tabata tendé glasnan tabata bati coe otro di legria koe tabatin den es cas ai.

Es fiesta chikitoe di toer anja, a pasa hopi dia caba.

* * *

Despues di 21 November 1806 i den curso di promé siete anja, koffi su prijs a subi na diez bez tantoe di su balor. Pa ekibocacion di un cijfer, Señor Weber a bira extraordinariamente ricoe, i Frits Schmidt a bira su yerno. Hende no a tendé nunca mas di distraccion di Frits.

Mescos koe hopi otro cos, koffi su prijs també a baha den anja 1813 i Weber a larga negocio como é no tabata doena gran bentaha mas. Hopi tempoe despues el a keda pasa su dianan di vehez trankilo den compania di su nietonan. Frits i Lotji també a bira bieuw. Awor nan ta sosega den tera di Sleeswijk, mientra nan cas bieuw na Schmiedeberg tá di un ministro.

man. Veel dan ook heeft Curaçao aan dezen practischen man te danken, en indien het thans kan wedijveren met de overige steden in de Antillen, dan moet daarvoor grootendeels worden dank geweten aan den Heer L. B. SMITH.

Hij loste het vraagstuk der overbrugging van de haven, dat reeds lang velen had beziggehouden op door het bouwen der ponton-brug, die thans Willemstad met Otrabanda verbindt; hij gaf aan de stad eene waterleiding, waardoor het gevaar van bij aanhoudende droogte gebrek aan water te moeten lijden werd weggenomen en eindelijk voorzag hij Curaçao van electrische verlichting. In den laatsten tijd echter had de Heer SMITH zich uit de zaken teruggetrokken om zich geheel te kunnen wijden aan de bezigheden van het Amerikaansch consulaat: wij mogen echter veronderstellen, dat hij door zijne practische raadgevingen de ziel is gebleven van de ondernemingen, welke door hem waren begonnen en door zijn zoon werden voortgezet.

Een groote lijkstoet begeleidde Vrijdag in den namiddag het stoffelijk overschot van den Heer L. B. SMITH naar zijn laatste rustplaats en getuigde van de achting en bewondering, welke men den overledene toedroeg.

Een toezending.

Dezer dagen ontvingen wij van den Heer J. H. JONCKHEER den *Almanaque-Guia de Curazao para el año de 1899*, een handig en nuttig boekje, dat zeker in een lang gevoelde behoefte zal voorzien. Zooals het steeds gaat, winnen uitgaven als deze met de jaren in volledigheid en wij zouden den samensteller voor het vervolg den raad willen geven niet meer uitsluitend te vertrouwen op de *Naamlijst, zoo van hooge en mindere Ambtenaren als van gequalificeerde personen, die publieke functiën uitoefenen in de Kolonie Curaçao*, maar zich de opgaven te verstrekken bij de verschillende corporatiën zelven; de volledigheid en juistheid der opgaven zullen daarmede gebaat zijn.

Toch, hoezeer wij het streven van den Heer JONCKHEER ook prijzen, voor ons heeft, eerlijk gezegd, dit boekje veel, misschien wel alle aantrekkelijkheid verloren, toen wij zagen, dat de drukker deze uitgave gebruikt om onder andere boeken de aandacht ook te vestigen op een lectuur, die naar onze meening alleszins te veroordeelen is. Mocht daarom iemand zich boeken willen verschaffen bij den Heer C. H. JONCKHEER Wz., hij zij dan voorzichtig in zijne keuze, wijl er boeken worden aangeboden van schrijvers, in wier gezelschap een *fatsoenlijk* man, al is 't slechts met den geest, 't liefst niet verwijlt.

Om deze reden zullen wij, voor zoover het van ons afhangt, de verspreiding van den *Almanaque-Guia de Curazao* niet bevorderen, zoolang aanbiedingen als bovenbedoelde er in voorkomen.

Ingezonden Mededeelingen.

NEDERLAND.

Fiasco.

Meermalen, zegt de *Standaard*, hebben wij in den breede betoogd, dat de neutrale school fiasco heeft gemaakt, en dat men met deze kostbare inrichting tamelijk verlegen begint te zitten.

Dat deze meening ook buiten de kringen, die men met eenige voorliefde de "clericale" noemt, veld wint blijkt ons uit een artikel, dat wij vinden in het *Centraal Blad voor Israëlieten in Nederland*, waaruit we het volgende overnemen:

Op uwe vraag naar mijne meening omtrent Israelietische scholen, kan ik niet beter doen, dan u mede te deelen, dat ik onlangs—toen een betrekkelijk vermogend man mij terloops over een legaat aan een of andere edele stichting sprak— onomwonden te kennen gaf, dat de grondlegging tot een fonds *voor eene goede Israelietische school* mijns inziens de grootste *Mitswoh* zou zijn, die men aan het Nederlandsche Jodendom bewijzen kan.

Er was een tijd, nu 25 jaren geleden dat ik met anderen medeging in het goede geloof aan bijzondere nuttigheid der neutrale school voor de algemeene vorming onzer Joodsche kinderen, gepaard aan onschadelijkheid voor het godsdienstig leven

Ik ben toen jong geweest: doch ouder geworden, heb ik dit goede geloof aan het goede der "neutrale" school verloren; in beide opzichten.

De "neutrale" school ontleent aan hare zoogenaamde neutraliteit geene hoogere kracht van algemeene vorming. En zij is gebleken schade te brengen aan het godsdienstig leven; zoowel uiterlijk als innerlijk.

Het bleek mij ook later, dat *eene* der oorzaken mijner toenmalige ingenomenheid met de neutrale school gelegen was in den paedagogisch ongunstigen gang en aard der private Israëlietische scholen, die ik kende. Er werd daar èn op godsdienstig gebied èn op profaan terrein niet genoeg, niet degelijk, niet beschavend gearbeid. Dit bracht mij en anderen er toe, hierom reeds de voorkeur te geven aan neutrale scholen met degelijk profaan onderricht, en godsdienstscholen met degelijk godsdienst-onderricht.

Doch, zooals ik zeide, de neutrale school heeft bitter fiasco gemaakt. Zij heeft de verdraagzaamheid *volstrekt niet* bevorderd, integendeel door wrijvingen tusschen kinderen vaak de *on*verdraagzaamheid gevoed. Zij heeft daarenboven, en dit was erger, de *kracht* en den *tijd* en de *lust* voor vorming van het godsdienstig leven verminderd, ja vaak geheel geroofd.

Allerlei omstandigheden belemmeren nog, *alom* in Nederland aan den wensch, aan de *noodzakelijkheid* van oprichting van Israëlietische scholen uitvoering te geven.

Maar zegenen zou ik het uur en hopen blijf ik er op dat overal, waar dit mogelijk zal zijn, eenmaal *goede* Israëlietische scholen zullen verrijzen, *goede* — want dit is onafwijsbaar noodzakelijk; *goed* — wat betreft profaan en godsdienst-onderricht; *goed* wat aangaat uiterlijk beheer, leeraren, toezicht, lokaliteit, ligging enz. enz.

Zoolang zij er nog niet zijn, zal men zich toch inspannen van het Jodendom te redden, wat te redden is — doch het is, alsof men in een dijk, die doorbreken wil, de gaten stopt, maar niet er in slaagt, het vernielende water af te leiden.

Dit laatste kunnen alleen Israëlietische scholen doen.

Ziedaar, geachte heer, mijne meening.

Na dit schrijven komt het volgende oordeel van de redactie van het *Centraal Blad* zelf:

Zoo schrijft iemand, die eene zeer voorname positie in het Nederlandsche Jodendom inneemt en die, gelijk ook uit den brief blijkt, vroeger een beslist voorstander van de neutrale school was..........................

O, moge toch elk, die op naam van traditioneelen Jood aanspraak wil maken, met warmte en opgewektheid steune de pogingen van Israelietische scholen te willen bevorderen! Mogen milde ruime bijdragen het fonds tot stichting van zulke scholen komen versterken! Dan zullen wij eindelijk een krachtig, neen, het *krachtigste* wapen in handen krijgen tegen de steeds toenemende onverschilligheid ten opzichte van den godsdienst, dan zal de dageraad van een nieuw, frisch Joodsch leven in onze gemeente aanbreken.

De Almachtige vervulle onze wenschen ten goede.

La vérité est en marche, zouden de Franschen zeggen; ook hier begint het licht van de waarheid door te breken, dus teekent de *Standaard* aan.

Een correspondentie.

In *Het Vaderland* komt onder dagteekening van 15 October een correspondentie uit Curaçao voor, die wij belangrijk genoeg achten om voor een gedeelte onder de oogen onzer lezers gebracht te worden. Wij laten echter het geschrevene geheel en al voor rekening van den correspondent.

De bespreking van de bij den Kolonialen Raad door het bestuur ingediende belastingverordening had ons, bij onze vorige correspondentie, aanleiding gegeven tot het leveren van eenige beschouwingen over de bestaande te vrijgevige bepalingen ten gunste van het ambtenaarspersoneel, waardoor onze koloniale uitgaven opgevoerd worden.

Het bedrag der pensioenen stijgt jaarlijks en zal in den vervolge steeds blijven stijgen. Hiertegen kan niets gedaan worden, wijl het hier geldt een heilig recht, door de ambtenaren verkregen tegen korting op hun inkomen, een recht, dat geëerbiedigd moet worden.

Maar ook ten deze kan in de praktijk veel worden bespaard. Er zijn onder de ambtenaren vele geweest, die in de volle kracht des levens, aangespoord worden hun ontslag te nemen, zoodra zij recht op pensioen hebben verkregen, enkel en alleen om den een of anderen ambtenaar een betere positie te doen bekomen. Zoo wordt het bedrag der pensioenen vermeerderd met het pensioen van den ontslagene, die niets beters had gewenscht dan in zijn betrekking nog jaren en jaren te blijven.

Wanneer men nagaat, dat elk ambtenaar, die dus aangespoord — wij gebruiken een zacht woord en laten onvermeld den moreelen dwang of pressie, die hen noodzaakt ontslag aan te vragen — wordt zijn betrekking neer te leggen, aanspraak heeft op een pensioen van ongeveer *f* 2500, dan is dit onmiddellijk een verhooging van de jaarlijksche uitgave voor pensioenen, die wel bespaard kon worden, zoo men hem maar eenvoudig in betrekking liet, zooals hij had gewenscht.

De praktijk om vacatures te creëeren, door aanmoediging van pensioenaanvrage, dagteekent niet van de laatste jaren, maar van veel vroeger. Er zijn gepensioneerden, die reeds meer dan 10 of 12 jaren pensioen genieten, en die hun betrekkingen hadden moeten opgeven om voor anderen plaats te maken, die door dit gunstbetoon na weinige dienstjaren in de nieuwe betrekking gepensioneerd werden tot een hooger bedrag, dan waarop zij aanspraak zouden hebben gehad, zoo de vacatures niet met opzet waren gecreëerd.

Door die praktijk is 't dat er tegelijk drie of meer pensioenen — en deze van de hoogere — worden uitbetaald aan de bekleeders van eenzelfde betrekking, die elkander om de 2 of 3 jaren zijn opgevolgd.

Aansporing of aanmoediging tot pensioen-aanvrage kan op verschillende wijzen plaats vinden. Waar men den aan te moedigen ambtenaar welgezind is, opent men hem het uitzicht op een bijbaantje, waardoor zijn inkomen bijna gelijk wordt gesteld met zijn traktement.

Door die praktijken sedert jaren uitgedacht en in toepassing gebracht, is het, dat de uitgaven voor pensioenen zoo hoog zijn gestegen. Wij laten onbesproken of liever nemen niet in rekening het beloop der uitgaven voor de bijbaantjes.

Wil men den financieelen toestand der kolonie werkelijk verbeteren, dan dient men in de eerste plaats te breken met de oude sleur; het denkbeeld, dat het land voor de ambtenaren is en niet de ambtenaren voor het land, moet veroordeeld, ter zijde gelaten, opgegeven worden. Het gaat niet telkens als er een tekort is nieuwe belastingen te heffen of de bestaande te verhoogen.

De toestand wordt daardoor in geenen deele verbeterd, want na korten tijd ondervindt men, dat nieuwe tekorten ontstaan, door de werking van de oude sleur. En opnieuw wordt naar verhooging van belastingen, of naar het minder hatelijk klinkend versterking van middelen gestreefd.

Geen mogelijke versterking van middelen kan gelijken tred houden met de steeds toenemende uitgaven, zoolang men aan het oude blijft hechten.

Verandering is noodig: wijziging van administratief stelsel wordt gevorderd, wil men tot verbetering van den financieelen toestand geraken.

Nog dekt het eiland Curaçao zijn uitgaven, maar zoo men bezuiniging niet invoert, zal dit eindelijk het geval niet kunnen zijn.

Zoolang het eiland Curaçao zijn huishoudelijke uitgaven uit eigen middelen dekt, mag men met billijkheid zijn ingezetenen geen zwaardere lasten opleggen, om in de administratie van St. Eustatius en Saba, met welke Curaçao geen anderen band heeft, dan dien van het Reglement op het beleid der regeering voor de kolonie, te voorzien.

Met de bestaande belastingen, die het eiland Curacao opbrengt, kan de begrooting, met inbegrip van de uitgaven voor de Bovenwindsche eilanden, nog sluiten, zoo bezuinigingen worden ingevoerd. Er is niet weinig, dat onmiddellijk kan bespaard worden, zonder tekortdoening aan verkregen rechten van personen.

....

Zoo de verlofgang tot het noodzakelijke wordt beperkt, dan kan men met een geringer ambtenaarspersoneel volstaan.

Zoo de administratieve scheiding tusschen de twee eilandengroepen, waaruit de kolonie bij het Regeeringsreglement is samengesteld, bevolen wordt, dan zal men inzien, dat het eiland Curacao niet onder zwaardere lasten moet worden gesteld.

Zoo bij elke te ontstane vacature, als onlangs is geschied met de betrekking van loods en havenmeester, de nieuwe titularis op een minder traktement wordt aangesteld, dan kan men na een tijd den toestand verbeterd zien.

Meer dan dit nog dient er bij elke te ontstane vacature onderzocht te worden of de betrekking niet kan worden opgedoekt, althans daarin door een geringe toelage aan den een of anderen ambtenaar worden voorzien.

Waar men zich tegenover de noodzakelijkheid geplaatst ziet de uitgaven in te krimpen, mag men niet blijven hechten aan theorieën, als welke cumulatie niet aanbevelen.

Hoofdzaak is bezuiniging om het opleggen van zwaardere lasten op de ingezetenen te voorkomen,

Veel kan er bezuinigd worden.

Veel moet er bezuinigd worden.

Ramp in West-Indië.

H. M. Koningin Wilhelmina heeft een bijdrage van 1000 gld en H. M. de Koningin-Moeder een bijdrage van 600 gld geschonken ten behoeve van de noodlijdenden der Bovenwindsche eilanden van de kolonie Curaçao.

Van Z. E. den Minister van Koloniën, den Heer Cremer, is een som van 500 gld. ontvangen voor hetzelfde doel.

BUITENLAND.

Rome.—De roem van den pas 26-jarigen priester-componist, don Lorenzo Perosi, kapelmeester van San Marco te Venetië, is reeds over geheel Italië verspreid en begint ook daarbuiten over geheel de beschaafde wereld, levendige echo's te vinden.

Zijn Oratoria *het laatste Avondmaal*, de *Transfiguratie op Tabor* en *de Verrijzenis van Lazarus* hebben overal, waar zij ten gehoore werden gebracht, onbeschrijfelijke geestdrift gewekt. Te Florence werd *Lazarus* opgevoerd, en het liberale orgaan *Fieramosca* schreef: "Om het mirakel van Lazarus' opstanding te verheerlijken, was miraculeuse muziek noodig, en thans hebben wij die gehoord".

Te Turijn wekte hetzelfde kunstwerk niet minder bewondering, zoodat de correspondent van den sterk anti-katholieken *Don Chisciotte* uitriep: „Mijn God, welk een schitterende kunst, welk een tooverachtige muziek"!

Don Perosi zal dezen winter persoonlijk te Rome de eerste uitvoering komen leiden van zijn oratorium *De Verrijzenis van Christus*. Ernstige muziekkenners hebben de vrees geuit, dat de jonge componist eenigermate van de strengheid der kerkelijke muziek dreigt af te wijken. Doch men vergete niet, dat hij een Italiaan is, die allereerst voor een auditorium werkt van een zuidelijk temperament. Diensvolgens wordt verwacht, dat de echt godsdienstige geest, welke uit Perosi's muziekwerken spreekt, ook zal bijdragen tot een *réveil* van het katholieke leven in Italië.

Spanje. — De *Année Dominicaine* schrijft: "Wij vernemen, helaas! uit een maar al te zekere bron, dat de opstandelingen op de Philippijnen, nu ze door Spanjes nederlaag losgelaten zijn, zich aan allerlei onnoemelijke wreedheden overgeven. Wij hebben het recht onder hun slachtoffers te vermelden onze broeders, en zelfs als het ons niet zou passen om aan beschaafde naties het martelaarschap, dat zij ondergaan, te openbaren, verlangen wij ze in de gebeden onzer lezers aan te bevelen. Ongeveer honderd paters Dominicanen, waaronder mgr José Hevia, bisschop van Segovia, geboren 24 Maart 1841 en geprofest 17 September 1857, worden gevangen gehouden, geslagen, bespuwd en gegeeseld en ondergaan in één woord een behandeling, die de pen weigert te beschrijven. Velen is de neus doorboord — een pijniging, die deze wilden ook andere geestelijken hebben aangedaan — en de afschuwelijke volvoerders van dit gruwelstuk halen een touw door die wond en trekken daarmee hun slachtoffers naar den zwaren arbeid, dien zij dagelijks moeten verrichten. Moge hun lijden bij den Gekruisigde tot verzoening strekken voor de handelingen dezer barbaren!"

Amerika. —Kardinaal Gibbons heeft uit Rome het bericht ontvangen, dat de Paus mgr. Chapelle, Aartsbisschop van New-Orleans, als zijn apostolischen delegaat op Cuba heeft aangewezen. Hiermede erkent het Vaticaan voor het eerst officieel de gewijzigde omstandigheden op de Antillen, die het gevolg zijn van den oorlog. Het bericht maakt geen melding van Porto Rico, zoodat het veld van den zendingsarbeid tot Cuba beperkt blijft. Z. D. H. blijft zijn plaats aan het hoofd van het aartsbisdom New-Orleans behouden; zijn zorgen voor Cuba worden gevoegd bij zijn overige plichten. De keuze van Z. D. H. voor deze belangrijke nieuwe taak was warm aanbevolen door kardinaal Gibbons en de overige Prelaten, die op de universiteit van Washington vergaderd waren. Hij spreekt Spaansch en Fransch, waardoor hij zijn taak op Cuba onder gunstige omstandigheden kan beginnen. Op de vergadering van Aartsbisschoppen werd gezegd, dat de plichten van mgr. Chapelle geheel zouden afhangen van de aanwijzingen, die hij persoonlijk van het Vaticaan ontvangt.

ADVERTENTIEN.

TIJD-TAFEL

der stoomschepen van "the Red D Line" tusschen
NEW-YORK,
PUERTO RICO, VENEZUELA en CURAÇAO.

1898.		Philadelphia		Caracas		Philadelphia		Caracas		Philadelphia	
Vertrekt van NEW YORK....	Zaterdag	Nov.	5	Nov.	19	Dec.	3	Dec.	7	Dec.	31
Doet SAN JUAN aan........	Donderdag	„	10	„	—	„	8	„	—	Jan	5
„ PONCE	Donderdag	„	—	„	24	„	—	„	22	„	—
Komt aan te CURAÇAO	Zaterdag	„	12	„	26	„	10	„	24	„	7
Vertrekt van „	Maandag	„	14	„	28	„	12	„	26	„	9
Komt aan te PTO. CABELLO	Dinsdag	„	15	„	[illegible]	„	13	„	27		10
Vertrekt van „	Dinsdag	„	15	„	29	„	13	„	27	„	10
Komt aan te LA GUAYRA..	Woensdag	„	16	„	30	„	14	„	28	„	11
Vertrekt van „ ..	Zaterdag	„	19	Dec.	3	„	17	„	31	„	14
Komt aan te CURAÇAO	Zondag	„	20	„	4	„	18	Jan	1	„	15
Vertrekt van „	Maandag	„	21	„	5	„	19	„	2	„	16
Doet PONCE aan..........	Woensdag	„	23	„	—	„	21	„	—	„	18
„ SAN JUAN aan........	Woensdag	„	—	„	7	„	—	„	4	„	—
Komt aan te NEW-YORK....	Maandag		[illegible]		12	„	26	„	9	„	23